

— *b*) (om solen och stjernor) Uppstiga. *Solen, månen u-rann.* — Äfv. säges: *Dagen upprann.*
— *c*) Uppkomma, hafva sin upprinnelse. — Äfv. för alla bem., utom *2, c, Rinna u'pp.* — *Upprunnen*, part. pret. Som upprunnit.

UPPRINNELSE, *f. 3.* 1) Ställe, der en flod, ett strömdrag o. s. v. rinner upp. *Floden har der sin u.* — 2) (fig.) Se *Ursprung. En slägt, ett ords u. Hafsca, leda sin u. från*, härflyta, härstamma från.

UPPRISPA, *v. a. 1.* 1) Trådväs draga i sär, repa upp (tyg). *U. ett band, en lapp.* — 2) Slita i sär, söndra. *U. en klädning i sömmen.* — 3) Göra djup rispa i ytan af något. *Kulorna u-de marken. U. huden.* — Äfv. för alla bem. *Rispa u'pp.* — *Upprispande*, *n. 4.*

UPPRISNING, *f. 2.* 1) Handlingen eller verkningen, hvarigenom något upprispas. — 2) Ställe, der något blifvit upprispadt.

UPPRISTA, *v. a. 1. o. 2.* 1) Genom ristning med något uddhvasst öppna; göra en öppning på längden liksom genom ristning. *Japaneserne u. buken, då de duellera. Åskan slog ned och u-de marken ett långt stycke.* — 2) Se *Uppskaka*, bem. 1. — Äfv. för begge bem. *Rista u'pp.* — *Uppristande*, *n. 4. o. Uppristning*, *f. 2.*

UPPRITA, *v. a. 1.* 1) Genom ritning framställa figuren af något. *U. en cirkel, en ellips, en kroklinje. U. planen af en fästning.* — 2) Genom ritning i samma streck göra något förut ritadt, men mer eller mindre utplånadt, åter tydligt. — För begge bem. äfv. *Rita u'pp.* — *Uppritande*, *n. 4.*

UPPRITNING, *f. 2.* 1) Handlingen, hvarigenom något uppritas. — 2) Något, som blifvit uppritadt.

UPPROP, *n. 3.* 1) Uppropning af personers namn. *Votera efter u.* — 2) (vid auktioner) Auktionistens uppropning af en sak, som skall gå under klubban. Jfr. *Uppropa*, bem. 2.

UPPROPÅ, *v. a. 1. o. 2.* 1) Med hög röst, ropande, upp- eller framkalla vid namn; med hög röst uppnäma en person vid namn, att förvissa sig om dess närvaro eller derigenom gifva honom tillkänna, det hans tur är inne för någon förrättning, o. s. v. *U. parter* (vid en domstol). *U. ett mål*, med hög röst tillkännagifva för de närvarande ett nytt mål, som af rätten företages. — 2) Säges om en auktionist, då han för hvarje persedel, som skall gå under klubban, högt tillkännagifver dess namn och nummer m. m., jemte sättande af visst pris derå till en början. *U. en bok på auktion.* — Äfv. för begge bem. *Ropa u'pp.* — *Uppropande*, *n. 4. o. Uppropning*, *f. 2.*

UPPROR, *n. 3.* (*t. Aufruhr*) 1) Händelsen, då ett helt folk eller en stor del deraf med vapnad makt sätter sig upp emot sin öfverhet. *Göra, anstifta u. Dämpa ett u.* — *Syn. Resning, Uppresning, Upplopp, Emöt, Tumult, Buller, Öväsande, Oroligheter.* — 2) (fig.) *a*) Stormiga rörelser, kamp, tumult. *Elementerna voro i u. Passionernas u.* — *b*) Våldsamma bemödanden att göra sig fri från tvång, öfvervalde. *Sinnenas u. emot förnuftet.*

UPPRORISK, *a. 2.* 1) Som gör eller gjort uppror. *De u-a provinserna.* Brukas ofta substantivt, t. ex.: *De u-e blefvo kufvade.* — 2) Fallen för uppror. *Ett u-t folk.* — *Syn. Bångstyrig.* — 3) Som syftar på uppror. *U-a stämplingar, sammankomster.*

UPPRORISKT, *adv.* På ett upproriskt sätt.
UPPRORSANDA, *f. sing.* Bøjelse för uppror.
UPPRORSELD, *m. 2.* (fig.) Häftigt uppror, som utbreder sig. — I samma mening säges äfv. *Upprorsbrand, -låga.*

UPPRORSFACKLA, *f. 1.* (fig.) Se *Upprorseld. Tända u-n, börja ett uppror.*

UPPRORSMAKARE, *m. 3.* En, som anstiftar uppror.

UPPRORSMAN, *m. 3. pl.* — *män.* En, som deltagar i ett uppror.

UPPRORSSTIFTARE, *m. 3.* Se *Upprorsmakare.*

UPPRULLA, *v. a. 1.* 1) Rulla uppåt, uppför, till ett högre ställe. — 2) Rulla ihop något med riktning uppåt. *U. hår.* — 3) Veckla upp något hoprulladt. *U. en papyrusrulle.* — Äfv. för begge bem. *Rulla upp.* — *Upprullande*, *n. 4. o. Upprullning*, *f. 2.*

UPPRUSA, *v. n. 1.* Se *Rusa u'pp.*

UPPRUTTEN, *a. 2. neutr.* — *et.* Alldeles förruttnad.

UPPRUTTNA, *v. n. 1.* Alldeles förruttna.

UPPRYCKA, *v. a. 2. I.* 1) Rycka uppåt, i höjden; rycka lös något genom våldsamt dragning uppåt. *U. en gårdsgårdsstör.* *U. ett träd med rötterna. U. ogräs, skägg, hår. U. med roten ell. med rötterna*, äfv. (fig.) utrota. — Äfv. *Rycka u'pp.* — *U-ckt*, part. pass. (Fig.) *U. till tredje himmelen*, i högsta grad hänryckt. — *Uppryckande*, *n. 4. o. Uppryckning*, *f. 2.*

UPPRYCKA, *v. n. 2. II.* Se *Rycka u'pp* (under *Rycka*, II).

UPPRYKTA, *v. a. 1.* 1) Fullkomligt, tillräckligt rykta. *U. en häst.* — 2) (fig. fam.) Genom våldsamt medel väcka till lif, verksamhet. — Äfv. *Rykta u'pp.* — *Uppryktande*, *n. 4. o. Upprykning*, *f. 2.*

UPPRYMMA, *v. a. 2.* 1) Alldeles utrymma, utrödjå. — 2) Utvidga (hål o. d.). — 3) (boktr.) Uppbinda stil kolumnvis, sedan den begagnats till tryckning af ett arbete. — *Ypprymd*, part. pass. Brukas adjektivt och fam. i betydelsen: Mycket munter, livvad, isynnerhet genom starka drycker. — *Upprymmande*, *n. 4. o. Upprymning*, *f. 2.*

UPPRYMMARE, *m. 3.* Verktyg, hvarmed hål upprymmas.

UPPRÅGAD, *a. 2.* Alldeles rågad, fullrågad.
UPPRÄCKA, *v. a. 2.* Räcka uppåt, i höjden. *U. sina händer.* — Äfv. *Räcka u'pp.* — *Uppräckande*, *n. 4. o. Uppräckning*, *f. 2.*

UPPRÄFSA, *v. a. 1.* Genom räfsning uppsamla. *U. hö.* — Äfv. *Räfsa u'pp.* — *Uppräfsande*, *n. 4. o. Uppräfsning*, *f. 2.*

UPPRÄKNA, *v. a. 1.* 1) Uppnäma hvar för sig, i ordning efter hvarandra, alla enheterna af ett visst antal. *U. konungarna af ynglinga-ätten. U. på fingrarna.* — 2) (i allmänhet) Uppnäma flera personer, saker, omständigheter, o. s. v., efter hvarandra. — Äfv. för begge bem. *Räkna u'pp.* — *Uppräknande*, *n. 4. o. Uppräkning*, *f. 2.*

UPPRÄNNA, *v. a. 2.* *U. väf*, se *Varpa*, II.

UPPRÄNNING, *f. 2.* 1) Se *Varpning* och *Varp.* — 2) (fig.) Utkast, plan. *Göra u-en till en ting. U-en till en teaterpjäs.*

UPPRÄTT, *adv.* I rakt uppstående ställning. *Stå, ställa u. Sätta sig u. i sängen.*

UPPRÄTTA, *v. a. 1.* 1) Resa upp, uppföra. *U. en minnesvård.* — 2) (fig.) *a*) Inrätta, stifta,